

१०८

मलयालम-हिंदी अनुवाद में स्नातकोत्तर सर्टिफिकेट कार्यक्रम (पी.जी.सी.एम.एच.टी.)

**सत्रीय कार्य
2018**

(जनवरी 2018 और जुलाई 2018 सत्रों में
प्रवेश लेने वाले विद्यार्थियों के लिए)

अनुवाद अध्ययन और प्रशिक्षण विद्यापीठ
इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुक्त विश्वविद्यालय
मैदानगढ़ी, नई दिल्ली-110 068

मलयालम-हिंदी अनुवाद में स्नातकोत्तर सर्टिफिकेट कार्यक्रम
(पी.जी.सी.एम.एच.टी.)
सत्रीय कार्य 2018

(जनवरी 2018 और जुलाई 2018 सत्रों में
 प्रवेश लेने वाले विद्यार्थियों के लिए)

प्रिय विद्यार्थियों,

कार्यक्रम कोड : पी.जी.सी.एम.एच.टी.

जैसा कि 'मलयालम-हिंदी अनुवाद में स्नातकोत्तर सर्टिफिकेट कार्यक्रम' (पी.जी.सी.एम.एच.टी.) की 'कार्यक्रम दर्शिका' में आपको बताया गया है कि इस अध्ययन कार्यक्रम में पढ़ाई के साथ-साथ आपको कुछ सत्रीय कार्य भी करने हैं। चार पाठ्यक्रमों वाले इस कार्यक्रम के तीन पाठ्यक्रमों के अंतर्गत आपको एक-एक सत्रीय कार्य करना होगा और चौथा पाठ्यक्रम 'अनुवाद परियोजना' से संबंधित है। सत्रीय कार्य आपकी आंतरिक परीक्षा है। अतः इन्हें ध्यानपूर्वक और पूरे परिश्रम के साथ करें। प्रत्येक सत्रीय कार्य के लिए 100 अंक निर्धारित किए गए हैं। प्रत्येक पाठ्यक्रम के सत्रीय कार्य आप अपनी सुविधा के अनुसार अलग-अलग प्रस्तुत कर सकते हैं और एक साथ भी प्रस्तुत कर सकते हैं। सत्रीय कार्य प्रस्तुत करने की अंतिम तिथि इस प्रकार हैं :

पाठ्यक्रम कोड एवं शीर्षक	प्रस्तुत करने की अंतिम तिथि	
	जनवरी 2018 में प्रवेश पाने वाले विद्यार्थियों के लिए	जुलाई 2018 में प्रवेश पाने वाले विद्यार्थियों के लिए
एम.टी.टी.-001 भारतीय भाषाओं में अनुवाद	31.03.2018	30.09.2018
एम.टी.टी.-004 मलयालम-हिंदी अनुवाद : तुलना और पुनःसृजन	31.03.2018	30.09.2018
एम.टी.टी.-005 मलयालम-हिंदी के विभिन्न भाषिक दोनों में अनुवाद	31.03.2018	30.09.2018

उद्देश्य : प्रस्तुत कार्यक्रम के अंतर्गत आपको भारतीय भाषाओं में अनुवाद, मलयालम-हिंदी अनुवाद : तुलना और पुनःसृजन के साथ-साथ इन भाषाओं के विभिन्न भाषिक क्षेत्रों में अनुवाद का अभ्यास कराया गया है। सत्रीय कार्य का मुख्य उद्देश्य यह जीवन है कि आपने पाठ्य सामग्री को कितना समझा है और उसे कहाँ तक व्यवहार में ला सकते हैं। यानी आपको इस योग्य बनाना है कि अध्ययन के दौरान जो जानकारी आपको प्राप्त हुई है उसे अपने शब्दों में विधिगत प्रस्तुत कर राके और अनुवाद कार्य में उसे व्यवहार में लाते हुए अच्छा अनुवाद कर सकें।

सत्रीय कार्य करने से पहले कुछ बातें

- 1) उत्तर के लिए फुलरकेप कागज का ही इस्तोमाल करें।
- 2) प्रत्येक सत्रीय कार्य के लिए अलग उत्तर-पुस्तिका बनाएं। इस तरह आपके हीन सत्रीय कार्यों के लिए तीन उत्तर-पुस्तिकाएं होनी चाहिए।
- 3) अपनी उत्तर-पुस्तिका के प्रथम पृष्ठ के दाहिने कोने के रागरे ऊपर अपना नामांकन सख्त, मूरा पता लिखें तथा तिथि सहित स्तान्तर करें।

- 4) अपनी उत्तर-पुरितका के प्रथम पृष्ठ के बाएँ कोने पर कार्यक्रम का शीर्षक, पाठ्यक्रम का कोड, उसका शीर्षक, सत्रीय कार्य कोड तथा अध्ययन केंद्र का नाम/कोड लिखें।

आपका सत्रीय कार्य इस प्रकार आरंभ होना चाहिए :

कार्यक्रम का शीर्षक : नामांकन संख्या :

नाम :

पता :

पाठ्यक्रम कोड :

पाठ्यक्रम का शीर्षक :

सत्रीय कार्य कोड :

अध्ययन केंद्र का नाम :

हस्ताक्षर :

तिथि :

- 5) पाठ्यक्रम के कोड तथा सत्रीय कार्य के कोड सत्रीय कार्य पर मुद्रित होते हैं और वहाँ से देखकर लिखे जा सकते हैं। प्रत्येक उत्तर के पहले प्रश्न रछना आवश्यक लिखें।
- 6) अपने उत्तर केवल फुलरकेप कागज पर लिखें और उन्हें अच्छी तरफ नत्यी कर दें। बहुत पताले कागज पर न लिखें। नारी और 4 रो.गी. का लाशिया छोड़ दें। एक उत्तर और दूसरे उत्तर के बीच कम से कम 4 पंक्तियों का स्थान छोड़ें। ऐसा करने से परीक्षक उचित स्थान पर अपनी टिप्पणी दे पाएंगे।

सत्रीय कार्य के लिए आवश्यक निर्देश

- सत्रीय कार्य में दिए गए निर्देशों के अनुसार उत्तर लिखिए। व्यावहारिक प्रश्नों के उत्तर समुचित कोर्श का उपयोग करते हुए प्रसंग और संदर्भानुसार देने हैं।
- प्रत्येक सत्रीय कार्य को ध्यान से पढ़ें और उसमें यदि कोई विशेष निर्देश दिए गए हों तो उनका पालन करें। सत्रीय कार्य जिन इकाइयों पर आधारित हैं, उन्हें पढ़ लें। प्रश्न के संबंध में महत्वपूर्ण बातों को नोट कर लें, किर उनको व्यवरित करके अपने उत्तर की रूपरेखा बनाएं।
- जब 'आपको पिश्वास हो जाए कि जो उत्तर आप देने जा रहे हैं संतोषजनक हैं, तब उन्हें साफ-साफ लिखें और जिन बातों पर आप जोर देना चाहते हैं उन्हें रेखांकित कर दें।
- अनुवाद के व्यावहारिक प्रश्नों को करते समय 'कोश' का भरपूर प्रयोग करें। विषय एवं संदर्भ का विशेष ध्यान रखें। मलयालम और हिन्दी के कथनों की तुलना करें। यह देखें कि अनुवाद रो वही अर्थ निकल रहा है जो मूल भाषणी से निकलता है। यह नी सुनिश्चित करें कि आपका अनुवाद लक्ष्य भाषा की उपयुक्त शैली के अनुसर है, सोल भाषा की एत्या भात्र नहीं। अनुवाद में मूल लेखन की-सी सहजता लाने के लिए अपनी कल्पनाशीलता और लेखन-दानता का उपयोग करें।
- नियंत्रणात्मक प्रश्नों का उत्तर देते समय प्रस्तावना और नियंत्रण के संबंध में विशेष ध्यान दें। प्रस्तावना संक्षेप में होनी चाहिए। इसमें यह बताएं कि प्रश्न से आप क्या समझते हैं और आप क्या लिखने जा रहे हैं। नियंत्रण में आपके उत्तर का सार होना चाहिए। उत्तर सुसंगत और सुसंबद्ध हों। बाद्यों और अनुच्छेदों में परस्पर तालमेल होना चाहिए। उत्तर सत्रीय कार्य में दिए गए प्रश्न से संबद्ध होना चाहिए। यह देख लें कि आपने प्रश्न में निहित सभी मुख्य बातों के उत्तर शामिल किए हैं।

सत्रीय कार्य पूरा करने के बाद यह सुनिश्चित कर लीजिए कि :

- क) आपके उत्तर तार्किक और सुसंगत हों।

- ख) वाक्यों और अनुच्छेदों (Paragraphs) के बीच स्पष्ट व्यवहारता हो।
- ग) उत्तर सही हंग रो लिखे गए हों तथा आपकी अभियांत्रित शैली और प्रस्तुति उत्तर के पूर्णतया अनुकूल हो।
- घ) उत्तर प्रश्न में निर्धारित शब्दों रो अधिक लगे न हों।
- ङ) आपके लेखन में भाषागत त्रुटियों न हों, विशेष रूप से वर्तनी और व्याकरण संबंधी गलतियों से बचें।
- च) उत्तर आपने हाथ रो लिखें। इसे गुद्धित या टाइप न करें। आपने उत्तर को विश्वविद्यालय द्वारा आपके पास भेजी गई इकाइयों से नकल न करें। यदि आप ऐसा करते हैं तो आपको कम अंक मिलेंगे।
- छ) अन्य विद्यार्थियों के उत्तरों से नकल न करें, यदि यह पाया जाता है कि आपने नकल की है तो आपके सत्रीय कार्यों को अस्वीकृत कर दिया जाएगा।
- ज) प्रत्येक सत्रीय कार्य को अलग-अलग लिखें।
- झ) प्रत्येक उत्तर के राय उसके प्रश्न की रांग में लिखें।
- ञ) सत्रीय कार्य को पूरा करके इसे अध्ययन केंद्र के पास भेजा दें। अध्यापक जौच सत्रीय कार्य की उत्तर-पुस्तिका को किसी भी स्थिति में मुख्यालय के विद्यार्थी मूल्यांकन प्रभाग को मूल्यांकन के लिए न भेजें।
- ट) अध्ययन केंद्र में सत्रीय कार्य को प्रस्तुत करते समय निर्धारित प्रेषण एवं पावती कार्ड पर अध्ययन केंद्र से (सत्रीय कार्य प्राप्त किए) प्राप्ति दर्ज करा लें।
- ठ) यदि आपने क्षेत्र को बदलने के संबंध में नियेटन किया है तो आप अपने सत्रीय कार्यों को अपने पहले के अध्ययन केंद्र में ही तब तक भेजते रहें जब तक विश्वविद्यालय की ओर से आपको होत्रीय केंद्र बदलने की सूचना नहीं भेज दी जाती।

शुभकानन्दाओं के साथ,

भारतीय भाषाओं में अनुवाद (एम.टी.टी-001)

सत्रीय कार्य

वर्ष 2018

कार्यक्रम कोड : पी.जी.सी.एम.एच.टी.

पाठ्यक्रम कोड : एम.टी.टी-001

पृष्ठांक : 100

नोट : सभी प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 300 शब्दों में दीजिए।

1. प्रमुख भारतीय भाषा-परिवारों का परिचय दीजिए और भारतीय भाषाओं की ऐतिहासिक पृष्ठभूमि पर प्रकाश डालिए। 10
2. बहुभाषी समाज में अनुवाद के विविध क्षेत्रों का परिचय दीजिए। 10
3. बहुभाषिकता के हानि-लाभ को लेकर बहस के विविध आयामों पर विचार कीजिए। 10
4. भारतीय भाषाओं की शब्दावली संबंधी समानताओं का सोदाहरण विवेचन कीजिए। 10
5. वाक्य के प्रमुख लक्षणों का विश्लेषण कीजिए। 10
6. भारतीय भाषाओं की साहित्यिक प्रवृत्तियों और काव्यगत विशेषताओं का विवेचन कीजिए। 10
7. भाषिक प्रक्रिया के रूप में अनुवाद का स्वरूप स्पष्ट कीजिए। 10
8. आशु अनुवाद की उपयोगिता, सीमाओं और संनावनाओं पर विचार कीजिए। 10
9. गशीनी अनुवाद की अवधारणा, प्रक्रिया और विधियों की चर्चा कीजिए। 10
10. निम्नलिखित पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए : 10
 (क) अनुवाद का पुनरीक्षण
 (ख) अनुवाद में छोट और लक्ष्य भाषा की समतुल्यता

मलयालम—हिंदी अनुवाद : तुलना और पुनःसृजन (एम.टी.टी.-004)
(जनवरी 2018 और जुलाई 2018 सत्रों के लिए)

कार्यक्रम कोड : पी.जी.सी.एग.एच.टी.
पाठ्यक्रम कोड : एग.टी.टी.-004
सत्रीय कार्य : एम.टी.टी.-004 / एसटी /
(टी.ए.र) / 2018

अधिकारी अंक : 100

पूर्णांक 100

1. निम्नोलिखित प्रश्नों को उत्तर लिखें।
लिङ्ग से शब्दों में विनियोग।

(a) मलयालम और हिंदी की भाषा व्यापारी
की तुलना कीजिए।

(b) मलयालम और हिंदी की वास्तुभाषाओं की
तुलना कीजिए।

2. निम्नोलिखित मलयालम शब्दों के हिंदी
दर्शक लिखिए :

1) പുതായ

3) ചുവപ്പു

5) ഭൂമിപക്ഷം

7) ഗന്ധാര

9) മന്ത്ര

2) നൂറ്റാഡ്

4) താഴെപ്പോരം

6) അച്ചലിസ്റ്റീ

8) ബിഹുപഞ്ചാബ്

10) ചാരി

11) పిండి	12) కొబులు
13) ల్యాప్ టీ	14) ఉగ్గస్టు
15) కొక్కిసుడుక	16) బెబ్బుగణి
17) రెండు	18) చెత్తు సంహారమీ
19) భ్రంగించాం	20) కుచులు

3. నిమజ్ఞానికితం లేదా ఉపాధి కు అనుమతించి
ప్రాణి ఉన్నాటి

1) ఎల్లారు	2) విశ్వాసి
3) ఆచార	4) అంశుభాగి దీనాగా
5) సమాజు	6) గంభోజు
7) ఫేజ్సు	8) దిమ్మి
9) నీటి	10) జ్యుట్టు
11) ఉద్ఘాస్తు	12) ఆర్థికు
13) మానవు	14) మౌసిమ
15) ఉఠి	16) తింటిలీ
17) కుండలు	18) వ్యాపాకు
19) వాతమానం	20) ఉండు

4. සිංහලීන්ගේ මැයි කා පිළි සේ තොරතුරු
කිහිපාලු ,

20

- 1) ගාව ගැඹුණ ගැඹුණ පිළුම් කිහිපාලු .
- 2) ඩුටු තුදෙක්වනුපාද ප්‍රාස්ථි ගැඹුණ
ඉඩාල මිගුණුවා .
- 3) ඩු කුළු පෙනෙ ඩු ගිහිපාලු මුද
ඉඩාගැණුවා නිශ්චා ඩු ගිහිපාලු මුදා ?
- 4) ගොඩුව පැවත්වීම් නිස් පැවත්වීම් .
- 5) නිශ්චා ඩුගුණා කුඩා ඩු ගිහිපාලු
ගොඩු ඩු ගුණු ඩුවා .
- 6) කිණු පාවිත්ති ඩු ගිහිපාලු මුදා
ඇඩා පැවත්වා ඩු ගිහිපාලු .
- 7) කිරීමෙනා ඩු ගිහිපාලු මුදා පැවත්වා
ඇඩා ඩු ගුණු ඩු ගිහිපාලු .
- 8) ඩුගාස්පිලුණ ඩු ගිහිපාලු
ඇඩා ඩු ගුණු ඩු ගිහිපාලු .
- 9) ගැඹුණ තුළු ඩු ගිහිපාලු
ඉඩා ඩු ගුණුවා .
- 10) ඩු ගැඹුණ ඩු ගිහිපාලු ඩු ගුණු ඩුවා .

- 11) ബീബ്സുകും മുട്ടുവിളിൽ വരുന്ന എന്തി ഒരു ദോഷത്തിലേക്ക് പുനരുണ്ടാക്കുന്ന ശിഖിൽ വസ്തു.
- 12) മേഘമണ്ണ കുഴുങ്ങലും വരുന്ന അപ്പുന്നാണ്.
- 13) നേരാവില്ല വാസ്തവികൾ രിക്തി ഇന്നും കിട്ടുമെല്ലാം.
- 14) ധന ഏടു പാടിലും പ്രാം കുട്ടികൾ
നുണ്ണം പാപ്പാ.
- 15) ഭ്രാഹ്മിന്റെ നാലു പരിക്കിലില്ലെന്ന് ഒരു പറഞ്ഞു?
- 16) കിം തൃപ്തിം കുറയ്ക്കുന്നവാണു ഒരു വരുന്ന ഒരു കിരാഖിരാഖിരുന്നു.
- 17) മേരാക്കിരിക്കുന്ന പച്ച പഞ്ചാം മഹർജ്ജ
ഗിഡിംബാൻ ദുഃഖസ്താ.
- 18) താഴു വസ്ത്രിനു ദേശവിലും പറിപ്പി
നുടയ്ക്കുകയുണ്ടോ.
- 19) കൊള്ളുന്നിൽ കുറുക്കുന്ന്, കുറഞ്ഞ്, മുലക
മിനിവ തുടി ചെയ്യുന്നുണ്ട്.
- 20) താഴു കക്കുമ്പിലുണ്ട് 'ദിവ' എന്ന
ഭാവം ഉണ്ടാക്കുന്നോ?

5⁷ അ) നിമ്നലിഖിത മുംബൻ / എക്സാമിനേഷൻ ദി 3/2/21
ഇംഗ്ലീഷ് ഏച്ച് കോംപ്യൂട്ടർ !

10

- 1) നടപ്പെടുത്ത
- 2) വൈഫൈ കൗൺസിൽ റാബ്ഡു
- 3) താഴെയൊന്നും അഞ്ചുപ്പെടുത്ത
- 4) സ്ക്രോം കൗൺസിൽ റിംഗ്കോ
- 5) ശ്രദ്ധാരാഘവൻ റോഗിപ്പെടുത്ത
- 6) പ്രഭാവിഷ്ണു കൗൺസിൽ റൂപസംബന്ധ കോമ്മീഷൻ
- 7) കിഴുക്കുവൈദികൾ കോറ്റാറാം
- 8) കുറിപ്പെട്ട രൂപസംബന്ധിക്കും
- 9) വിനോദസ്ഥലം എക്സിജൻ
- 10) നീഡും ഫൈല് ടുക്കുവുള്ളത്.

(ഒ) നിമ്നലിഖിത മുംബൻ / എക്സാമിനേഷൻ കൂടി
ഇംഗ്ലീഷ് ഏച്ച് / മുംബൻ കോംപ്യൂട്ടർ !

10

- 1) കുറിപ്പെട്ട അടിവാസിക്കു
- 2) കിഴുക്കുവൈദികൾ അഞ്ചുപ്പെടുത്ത
- 3) രൂക്ഷാം റോഗ എക്സിജൻ
- 4) ഉയ്യുലന്മാം റവച്ചുക്കു
- 5) നീഡും ഫൈല്, ടുക്കുവുള്ളത്.

- 6) ఓకు ఎవరిస్తే రాన్న వశ్వ?
 - 7) త్వరంగములు ఏకీ కిటికీల్ల.
 - 8) కిణులు పరిష్కారం గింజింగు నుండి పరిష్కారం.
 - 9) ఉఱ్ఱ ఎంచుక్కొన్నావిల్క చెంగ లహరించు కొర్కు?
 - 10) ఇక్కి ఎవర్కిసిపడు ద్వారా తయించుని.

6. મિસાલિકીન અનુષ્ઠાનોં કો ૧૬૯ ને અનુભાવ
કોઈ જરૂરી ? 1883

$$10 \times 2 = 20$$

എഴുതിയിരുന്ന് എങ്കാണ ഫോറിനേസ്? എന്തെന്നുഡായിരുന്നോ? ഫോറിനേസ് മാധ്യമാണെന്ന് കാണി ഫോറിനേസ് പുറത്തിലുണ്ടോ? ദിവ്യനാട്ടിന്റെ അർത്ഥപൂര്വാദ വില്ലുത്ത പാരാസ്റ്റാന്റുകളിലും ഒരു ശാരിൽപ്പുവാൽ കിട്ടുന്ന സാധ വസ്തുക്കൾ നടക്കിപ്പാനുണ്ടായാണ് ഫോറിനേസ് സ്വീകാര്യത്തുണ്ടി ഫോറിനേസ് റിലൈഫുട്ട് അഭിവൃദ്ധി ചെയ്യുന്നതു. പാരാസ്റ്റ ഏന്ന പൊതിൽ ഉണ്ടിപ്പുണ്ടായെന്നും ഒരു വിശദാഖാഖാത്തിന്നു അപേക്ഷിച്ചുന്നതു് പാരാ വസ്തുക്കൾ നാശാനുബന്ധപ്രക്രിയയും പഠിച്ചിരുന്നാണോ? കമ്മുകൾ, കലപ്പുട്ടുരുകൾ, പട്ടാണിയാട്ടമാഡൾ, ഓട്ടക്കണ അഡൾ, താബുലുന്നേഡു ദുഃഖാഭ്യന്തരങ്ങൾ, അഭാവിക്കുന്നവർ എന്നിരുന്നോ? അഭിവൃദ്ധിയും പാരാസ്റ്റാന്റെ പുനഃനിശ്ചയം നാശിപ്പിച്ച അഭാവം പുനഃവസ്ഥാപാളിക്കുന്നതു് ലോകം. പുനഃനിശ്ചയം നിശ്ചയാനു നടപ്പിയാണോ പുനഃനിശ്ചയാനു എന്ന പാരാസ്റ്റ, പുനഃവസ്ഥാപാളി ചട്ടുകളായും പൊതുജീവിക്കാൻ കുറുക്കുന്നും നിലവിലുണ്ടോ? പുനഃനിശ്ചയാനു അഭാവം കണക്കാലും തട്ടിപ്പുമുള്ളു് പാരാസ്റ്റ ആശാ ആശാനിലാംബം. നിന്നും കൂടിയുള്ള നാശാനും വസ്തുക്കൾ കുറുക്കുന്നും വാക്കുന്നും സംരക്ഷിച്ച പ്രാർഥിപ്പിക്കും. അഥവാ പിന്നീടുവരുന്നാണോ? ഉപഭ്യാസിക്കുന്ന കാണിയും ഭാഷക്കിൽ പാരാസ്റ്റാന്റെ അഭിവൃദ്ധിയാണോ? അഭിവൃദ്ധിയാണോ? അഭിവൃദ്ധിയാണോ? അഭിവൃദ്ധിയാണോ? അഭിവൃദ്ധിയാണോ? അഭിവൃദ്ധിയാണോ? അഭിവൃദ്ധിയാണോ?

ମାର୍ଗତଥାଳସିଯାଗୁର୍ହରେ କ୍ଷୁଦ୍ରଙ୍କ ତିର୍ଯ୍ୟକିତାଂକୁରିଳି
 ଲୀଙ୍ଗପାଦଗାନ୍ଧୋହଣ୍ଡାପରିତ
 ଯଶ୍ଚର୍ହରାଜାଙ୍କ ରତ୍ନ୍ୟୁଷକୁତ୍ୟୁକୀ ଅନ୍ତରୀର୍ଜୁନୀଲ୍ୟ,
 ରାଜ୍ୟଗଣିର୍ଗ୍ରେ ପିଲ୍ଲାତୀର୍ମଣ୍ଡ୍ରା ବନ୍ଦଲିପ୍ରିମଣମନ୍ଦ
 ଅନ୍ତରୀର୍ଜାଙ୍କ ଉଲ୍ଲାଙ୍ଘିତ୍ୟୁଷାଵହିରିକୁଡ଼ି
 ରାଜ୍ୟଗଣିକରଣ ସାମାଜାତିବ୍ୟୁଂ ପରିବ୍ରକ୍ତାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ
 ବୈକବ୍ଲୁଷ୍ଟ୍ୟୁଷାନ୍ତିଲ୍ୟାଫୀର୍ଜୁନ୍ୟ ଅନ୍ତରୀର୍ଜନିର୍ଗ୍ରେ ଶର୍ମ
 କୁଟ୍ୱତଳାଙ୍କ ପତିଜାତ,
 ପରେକ, ସଂଭବଗତିକର
 ତିର୍ଯ୍ୟକିତାଙ୍କ ଉଲ୍ଲାଙ୍ଘନ,
 କକ୍ଷୀରୀଜ୍ୟୁଂ ଲାର୍ପ୍ରାଜ୍ୟୁଂ
 ଶିକବ୍ବାର୍ଜୁଂ ସାମୁତିନିଯୁଦ ବୈକବ୍ଲୁଷ୍ଟ୍ୟୁଷାନ୍ତିଲ୍ୟାଫୀର୍ଜୁନ୍ୟ,
 ଅନ୍ତରୀର୍ଜାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ ପରିଶ୍ରଦ୍ଧୁଷ୍ଟ୍ୟୁଷାନ୍ତିଲ୍ୟାଫୀର୍ଜୁନ୍ୟ
 ଅପେକ୍ଷାଯୁମାଯି ପାଲିଯାନ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରପାଇଛୁଣ
 ତିର୍ଯ୍ୟବାନ୍ଧାପୁରତନ୍ତୁମାନ୍ୟ, 1761 ଅନ୍ତରୀର୍ଜାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ
 ଆତିର୍କ୍ଷା ଅନ୍ତରୀର୍ଜାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ ତିର୍ଯ୍ୟକିଯୁଷାଯି
 ତିର୍ଯ୍ୟବିତାଂକୁର୍ମ ଏବୁ ସାମ୍ବାନ୍ତିରିଲ୍ୟ ତ୍ୟାଜାନ୍ତାଙ୍କ
 ତିର୍ଯ୍ୟବିତାଂକୁର୍ମ ପଢାଇଲେଣ ଆଯତ୍ରୀ କେନ୍ଦ୍ରଜଳା
 ରେଣ୍ଟୁଂ, ପକାଠ କର୍ବୁରାନ୍ତିର୍ଗ୍ରେ ବନ୍ଦଲିପ୍ରିମଣମନ୍ଦ
 ରେଣ୍ଟୁଂ, ଅନ୍ତରୀର୍ଜାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ ପରିବ୍ରକ୍ତାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ ତିର୍ଯ୍ୟବିତାଂକୁର୍ମିନ୍ଦୁ
 ନିର୍ମାନକାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତିର୍ଗ୍ରେ ଏବୁ ଉଲ୍ଲାଙ୍ଘିତ୍ୟୁଷାନ୍ତିର୍ଗ୍ରେ ପ୍ରୟାନ୍ତାଙ୍କ
 ବ୍ୟବସାଧାରଣାଙ୍କ, କକ୍ଷୀରୀଯୁଦ ବକ୍ତାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ
 ଏହିତକାଲ୍ୟ ସାମାଜିକ ସାମ୍ବାନ୍ତିରିଯିର୍କ ନିର୍ମାନ
 ତିର୍ଯ୍ୟବିତାଂକୁର୍ମ ବନ୍ଦଲିପ୍ରିମଣମନ୍ଦ ଏବୁ
 ରାଜ୍ୟ ପାଇବାର୍ଥିନ୍ଦ୍ରିଯିର୍କ ରାଜ୍ୟବାନ୍ଧାପୁ
 ରେଣ୍ଟିମନ୍ଦୁନ୍ତିର୍ଗ୍ରେ କେନ୍ଦ୍ର ନାମାନ୍ତର୍ବ୍ୟୁଂ

7

ନେଟ୍‌କାଲିବିଜନ ଅନୁକାନ କେ ମନ୍ତ୍ରାଲ୍ୟ ମେ ଅନୁକାନ କେ ଜିଜ୍ଞ୍ଞୀ 1

ଇନ୍ ଦିନୋ ଅମେରିକା, ଫିନାନ୍ସ ଓ ଔର୍ତ୍ତ
 ଫ୍ରାଂସ ମେ ଜୋରୀ କି ବରସ ହେ ରହି ହେ କି
 'ଇନ୍‌ଟର୍‌ନେଟ' ଏବୁ ହୁଏ ପ୍ରଭାବ କେ କାରଣ
 କ୍ଷା ସମାଚାର ପତ୍ରଙ୍କ କା ଅସିଲା ଧୀର୍ଜି-ଧୀର୍ଜ
 ସାପାନ୍ତ ହେ ଜାଏଗା? ମିଥିତ ବହୁତ କୁଣ୍ଡ
 ବୈଚି ହେ ହେ ଜବ 50 ଓ 60 କେ ଦଶକ
 ମେ ଅମେରିକା ମେ ଟେଲୀବିଜନ କା ପ୍ରସାର
 ହୁଆ ଥା ଔର ଧୀର୍ଜି-ଧୀର୍ଜ ଧୀର୍ଜ ଟେଲୀବିଜନ
 ପହଞ୍ଚ ଗଲା ଥା ଟେଲୀବିଜନ ଅମେରିକା ନେ
 ତନ ଦିନୋ ପୌ 24 ଘର୍ଟ ପ୍ରସାରିତ ହୁଆ
 କରନ୍ତା ଥା ଔର ହର ଚଂଟ ପର ଜାଜା ଶାପାଚାର
 ଦେତା ଥା।

ଶୁଣ ମେ ତୋ ଲୋଗୋ ନେ ଯହ ନହୁଥା
 ନହିଁ କିମ୍ବା ନି ଟେଲୀବିଜନ ମେ ସମାଚାର
 ପତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ କା କୋଈ ଖତା ହୋଣ ପରି
 ଧୀର୍ଜି-ଧୀର୍ଜ ଜବ ବିଜ୍ଞାପନ ଆଖବାରେ ମେ
 ହଟକାର ଟେଲୀବିଜନ ମେ ଜାନେ ଲାଗେ, ତଥ ତନ
 ଉଦ୍ୟୋଗତିବ୍ୟୁତିକୁ କୋ ଜୋ ସମାଚାରାଗତ ପ୍ରକାଶିତ
 କରନ୍ତେ ଥେ, ମାରୀ ଚିନ୍ତା ହୋନେ ଲାଗେ ପରି ବାଦ
 କେ ବନ୍ଦୋ ଥେ ଲୋଗୋ ନେ ଅପନେ ଅନୁଭବ ମେ ଯହ
 ଦେଖି କି ଟେଲୀବିଜନ କା ମହାବ ତୋ ଅବସ୍ୟ
 ହେ ପରି ବିଲ୍ଲାତ ସମାଚାରଙ୍କ କେ ଲିଖେ
 ସମାଚାରପତ୍ରଙ୍କ କା ପୀ ମହତ୍ଵ ହେ ଥା: ଆଜା
 ଟେଲୀବିଜନ କେ କାରଣ ବହୁତ ଅଧିକ
 ସମାଚାରପତ୍ର ବନ୍ଦ ନାହିଁ ହୁଏ ଆଜା ଅମେରିକା

10

मलयालम-हिंदी के विभिन्न भाषिक क्षेत्रों में अनुवाद (एम.टी.टी.-005)
(जनवरी 2018 और जुलाई 2018 सत्रों के लिए)

कार्यक्रम कोड : पी.जी.री.एम.एच.टी.
पाठ्यक्रम कोड : ए.टी.टी.-005
सत्रीय कार्य : एन.टी.टी.-005/एसटी/
(टी एम ए) /2018

अधिकतम अंक : 100

पूर्णांक 100

1. निम्नलिखित वाक्यों को हिंदी में अनुवाद कीजिए : 10

- 1) സാമ്പിളു ദി, കു ചുല ലിപചിൻ ചുല ഉംഗു
ആമ്പിളു. ദേവദാസ ദാപനാ, ശതകാന്തിന്
ശേഷിക്കാം.
- 2) ദ്രോഹഗ്രാന്ത കുലാഞ്ചുകു കുടിച്ചിൽ ചുച്ചിട്ടും.
- 3) പാടുപാം ചുങ്കപ്പുരു ഗുച്ഛകുറാ കുരാ-ചുങ്കു
- കുറിപും ചുടുനിവിരുംാം.
- 4) സംസ്കാരാനിശ്വ ദ്രോഗുണകു കുലാം സിംഗ
നാരിനട സംസ്കാരം.
- 5) ഒരു സാമ്പി നാഡു പാഡു കുത്തുനുംഗു
ദേഹം സംകി ദ്രോഹഗ്രാന്ത കുടുന്ന
വിതലജുംഗു. മുത്താനുകു നാരാ കുമ
നാലിനികും.
- 6) ചനിതു കുലാനിത് ചെല റു, ചുംഗു നുംഗു
സാലിവിനു റുവു കുടാ തിര സംസ്കാരം
അക്കു വരുത്തിനുംഗു.
- 7) ജീവികുംഗു ചുവക്കിനു ചുനു കുരു ചുനു 213 62
സ്വന്നം ചുനു നു കു നുപ്പു ചോധുനു.

- 8) એ શ્રીનિવાસનીં દ્વારા જાહેર કરેલું હિંદુ માર્ગ વિષય અભ્યાસ બિલ કરાયા.
- 9) હિંદુમાર્ગના પ્રાથી જાળીનીં મદ્દું આપણા રૂપના રૂપું દેખીનાં કરી અધ્યુત્ત્ત્ર પીઠાં પાંચાં કરાયા.
- 10) શ્રીનિવાસના અધ્યક્ષના જાહેર પ્રદેશના અધ્યક્ષના એવાં કરી ગાયા.

2. નિર્માણની એવાં રીતોં કે હિંદુમાર્ગના આદેશ
દ્વારા પર્યાય કરીએ

રીતો

માર્ગનાના પર્યાય

હિંદુ પર્યાય

- 1) આલોચના
- 2) સંમર્દ્દ
- 3) અવકાશ
- 4) કાલ્પના
- 5) સમાચાર
- 6) અવાદ
- 7) વિષમ (સ્ત)
- 8) અનુવાદ
- 9) રીતી
- 10) વિસ્તાર
- 11) વિશ્વ
- 12) દાદ (સ્ત)
- 13) આલો

- 14) कल्पना
- 15) मात्र
- 16) तात्पर्यम्
- 17) क्रमान्वय
- 18) उपेक्षाल
- 19) अंगार
- 20) समाधान

3. शुद्ध शब्द के दो जिनके मानानुसार और हिंदी में
समान पर्याय प्रचलित हैं, उदाहरण के लिए

<u>उद्धृत पर्याय</u>	<u>मानानुसार</u>	<u>हिंदी</u>
क्रमान्वय	दृश्य	दर्शा

नीचे दूसरे शुद्ध शब्द के दो जैसे हैं, 2 के समान हैं
और हिंदी पर्याय प्रतीक्षा

5

- उद्धृत पर्याय
- 1) मिसाल
 - 2) आवाहा
 - 3) तकलीफ़
 - 4) तारीफ़
 - 5) इतजार
 - 6) कुआ
 - 7) कुफ़म
 - 8) कोरियत
 - 9) खबर
 - 10) मजूदी

- (1) शुद्धआत
 - (2) दौलत
 - (3) काण्डिल
 - (4) मेदमान
 - (5) नायक

4. ਜਿਸਾਂਤੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਲੋ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਨੁਆਦ

४८५

$$7 \times 10 = 70$$

۱۰

2)

“അതുവാദിനാമി, സംബന്ധപരവിവരങ്ങൾ, ഒന്നാഴിക്കേരാദേഹിന്മാർ, യുധാ, സംശയാനം, തന്റെ ശാസ്ത്രം, തിരി, സാംഖ്യകിക പരിജ്ഞാനാണ്: മുഖ്യം ഒരു മാനന്തികവും സാരൂപ്യികവുമായ അടയാളപരമാണ് സംശയകാരം.”

എമ്പദുഖൻ ട്രി. എരുവിന്റെ സംബന്ധാഭിരീതിപ്രമാണ്⁴ ലഭിതവും സംഖ്യക്കൂദാശാഭിരീതി: “ഈണ്ടാനവും വിശ്വാസവും കലാവും ധർമ്മം സ്വാധീനം സംശയകാരത്വത്തിന്റെ ചിഹ്നങ്ങളാണ്. സാരൂപ്യാന്തരിക്കാം ദ്വാരാ കഴിവുകളും ദിവാനും സംശയകാരത്വത്തിന്റെ പരിഭ്രാന്തിക്കാണ്.”

മുകളിൽ കൊടുത്ത വിശ്വാസഭാര്യുടെവെള്ളും സംശയകാരാഭാശാഖ ‘ഒറ്റവിധാന’ ഓഫ് ഡിവീഷൻ എന്ന വൈജ്ഞാനികഗതി നാരിലെ സംശയകാരാഭിരീതിപ്രമാണ്.

ജ്ഞാന് വാഴ്തിരിക്കിൾക്ക് കാവിതകളുടെ ശരിവും അന്തിപ്രിയ അളവും ആര്ഥാത്വവും സംശയകാരഭാശാഖയ്ക്ക് നിർദ്ദേശിക്കുന്നാണെങ്കിൽ താണ്ട്രിക സർക്കാരിയിൽക്കൂടുമാണ്, ഒരു മുഖ്യാടക്കാണിൽ ഓഫീസ് കാബു ഫോറോം ഏകദൃഢാംഗർ അദ്ദേഹഭാശാഖയ്ക്ക് കമിറ്റിയുടെ നാമവും സംശയജ്ഞാനാഭാശാഖ. അപരിസ്ഥാപനം ശാഖാവും കാര്യസ്ഥാപനം നിർണ്ണായിരുന്ന സംശയരിൽ അഭ്യുഖിയുടെ കാരണത്തിലെ പശ്ചാത്തലാഭിരീതിയുടെ വിശ്വാസക്രിയാരൂഹിക്കുന്നു. സ്വകിയവും, സാർക്കാരിയിൽനിന്നും സംശയാഭാശാഖ നാമത്തിൽ വർദ്ധിക്കുന്നും ഒരിടത്തും അതിരാവകാരിക്കാനും അഭിരീതി നാമക്രമം മുമ്പുമാറ്റുന്നതാണും ശക്തമായി നിന്ന് ഉറിക്കുന്ന സംശയിം ഒരു കാര്യസ്ഥിതിയിൽ ഒരു ഉച്ചകുടുംബം കൊണ്ടുണ്ടായി ഒരുക്കുന്നത്.

3)

തിരികെ എന്നാൽ എന്ന്

കല്ലേൻ്റെ മുൻവശത്തുന്നു ലെൻസിൽന്നു ശേഷി ഒരു വയസ്സുകളിയുംനോടെ കുറഞ്ഞുനീട്ടിയും. അപ്പോൾ വൈദ്യുതിയുടെ എന്ന നിയന്ത്രണം എന്നും. കല്ലേൻ്റെ ധാരാ പുനർ കാശക ശാഖയാകും. ക്രമാന്തരം ലെൻസിൽന്നു സുരക്ഷാ വൃത്ത പീഠിക്ക് കുറഞ്ഞുനീട്ടി. ലെൻസിൽന്നു നിറം താഴി വരും. മും ശാഖയാശാഖ തിരികെ. അക്കാദാൻ മുൻപ് പാതയിൽനിന്നും തുടർച്ചയാണ് ഒരു ഭാലുകളിൽനിന്നും വരു പാരിക്കുന്നും, അതുവഴി കാശക വിശ്വാസിക്കിട്ടും.

നേത്രപടല അന്തരം

കല്ലേൻ്റെ നേത്രപടലാഭത്തിനു ഏറ്റവും കുറഞ്ഞുകൊണ്ടു, പോകുന്നപാടുകളും മുകളായ കാരണങ്ങൾ ഇങ്കു നേത്രപടല അന്തരം ഉണ്ടാകുന്നു. ഒരിച്ച രണ്ടുണ്ടിൽ കല്ലേൻ്റെ നേത്രപടലം നേർപ്പിക്കിയ വഴി വരും പിടിച്ചിച്ചു മും അന്തരം കല്ലേൻ്റെ അന്തരം മരണാശാഖം ഉപയോഗിക്കാൻ കൂടുതൽ അനുഭവിക്കുന്നതിനിന്നും നേത്രാനം എന്നു പാരുന്നു. മരണാശാഖം ബന്ധുക്കൾക്കും ശോളിന്റെ കല്ലേൻ്റെ കല്ലേൻ്റെ സംശയം നൽകും. ആശാൻകൾ 40,000 പുതിയ കെസ്പുകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നോൾ ആരു പ്രതിവർഷം കിട്ടുന്നത് 15,000 കല്ലേൻ്റെ മാത്രമാണ്. സാമ്പത്തിക ദശ നാല്പതൊന്നു അനുഭവിക്കുന്നു എന്നു കാര്യസ്ഥിതി,

4)

(.... നീരാളി മനിക്കു മുന്ന് (പനിമുകിരിഹാൻ
പാട്ടുള്ളതല്ല)

(പേര് സോട്ട്

വിഷയം : ഇന്ത്യയുടോളപ്പെട്ടു, തമിൽനാട്ടു
വാസിക്കുന്നവർ

ഇന്ത്യാധികാരികൾ അപ്പാൾ ഗവൺമെന്റും തമിൽനാട്ടു
വാസിക്കുന്ന ദുര്വാസാക്കാൻ തുറന്ന ഒന്നുവരി, 2009, കൈമക്കുന്നും വാസിക്കുന്ന ഇന്ത്യയുടെയും
അപ്പാൾക്കും മന്ത്രിക്കാർക്കിടക്കാൻ ന്യൂഡൽഹിയിൽ
നടന്ന ശ്രദ്ധിക്കാതെ വച്ച് ഒരു ദന്തുതിരപ്പിൽ
അപ്പുവരുകയുണ്ടായി. അതുനുസരിച്ച് ഈ ഇന്ത്യൻ
തമിൽനാട്ടു വാസിക്കും പ്രോസോറിസ്റ്റിങ്കുവാൻ
വോട്ടി പരിപ്പം ഇന്ത്യമതിനാസ്ത്രീകരിക്കുന്ന
ചുമതമുട്ടുണ്ട് നികുതികളുടെ വിവരിക്കാം ഒരു ദാനം
കുറഞ്ഞ ക്രമപ്രവർത്തനകളുണ്ട്. ഇതിനുലെ വാസിക്കു
ബന്ധാദി മുച്ചുപ്പുട്ടുന്നതോടൊപ്പം പരസ്പരം
രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പർക്കാരികവും ബന്ധങ്ങളും
സുരക്ഷാമുദ്ദേശം തുറന്ന രാജ്യങ്ങളുടെ
ഗവൺമെന്റുകളും വിശദിക്കുന്നു.

വിഭാഗങ്ങളിൽന്ന് പേര്

ന്യൂഡൽഹി, തീരതി

നൗകർ

പ്രിൻസിപ്പൽ ഇൻഫോർമേഷൻ ഓഫീസർ, (പേര്
സുചനാ സ്വയം, ആരെ സുരക്കാർ ന്യൂഡൽഹിക്കു് തുറ
പേര് സോട്ട് റൂപാലക്ഷ്മാ, പ്രവരണാരാമിന്റെ,
പ്രസിദ്ധിക്കണ്ണത്തിനും വാസി അനുഭവപ്പെട്ടുന്നു.

(ക. റി. റി.
വിഡ്യുതി സെക്രട്ടറ്
അംഗാസൽക്കാര്)

5)

ഇന്ത്യൻവാസി
നികുതിപ്പുതിനെക്കു
വാസിക്കാൻ നിന്ന്
സുരക്കിക്കുക,

പ്രായത്യാഗം,
മെരുപ്പുതിന്റെ,
പ്രകാശനമുന്നുന്ന
വിനൃപ്പനക്കിനിൽ നിന്ന്

കുടുപ്പിൽ കുടുമ്പജീക-
ആർത്ഥികവകും,
മാനുസ്ഥിതികൾ,
പിലോലഭവ്യൂട്ട്
ശ്രദ്ധാർഹവർക്ക്

പ്രായപിരുമ്പിന്റെ
സ്വാധീനിക്കു
ഉപാധാനങ്ങളും
പ്രശ്നപ്പെട്ടുന്നതു
ഓരോപ്പുതിനും
നികുതിപ്പുതിനും
നിന്ന് പ്രായത്യാഗ
കാണണ്ടുന്നതുമുണ്ട്,
ദയ നാളുംഡി
ക്രൈസ്തവരുമുണ്ട്.

* ഫെം പ്രാധിക്കരണ
രജാ രജാക്കരണ
നികുതിപ്പുതി
നികുതിപ്പുതി
ഈ മാനുസ്ഥിക്കും
ശ്രദ്ധാർഹവർക്ക്
നികുതിപ്പുതി എന്ന ചെയ്യാ
പിജുംതിനായ കുടും
പാതിക്കാംതാൻ പിജുംതിനായും തി
ശ്രദ്ധാർഹവർക്ക്, താളത്യാർ
സൗഖ്യമായ ദുർഘടം
നാ വികിട്ട്യം ദാഴിപ്പുതിയും ചെയ്യുന്നതിനില്ലെന്ന്

പരമാണ

ഒരു ടെക്നോളജിയും സൗഖ്യങ്ങൾക്കാവണ്ടിമുഴു വ്യത്യസ്ത
രാജ് സാമ്രാജ്യം, പിശേഷിച്ച കവിത, കാലാനുസ്ഥി പ്രധാനം, അപാ-
രിൽ മിശ്രാന്ത രാധൃതിന്റെ സാമ്രാജ്യം, സ്വർഗ്ഗിനുംരിന്റെ
മാധ്യമം അഞ്ചാന്തരാനിന്റെയും ഒരു പാലിക്കണ്ണാനാളുടെയും രാധൃത
കൂടിയാണ്, സാഹിത്യ, പിതൃക്കല, ചിത്രകല, എകാന്തനാശി തുടങ്ങി
അവയുടെ രാധൃതാനിൽക്കും രാജിൽ തുടക്കത്ത് വിനിയോഗിച്ചുള്ള,
സാഹിത്യശാഖിന്റെ രാധൃതായ രാജത്വം ദിനംവരുമാറബുവിധു,
അഞ്ചാന്തരാനാളുടെ ഏവാദിപ്രധാനിന്റെ സമാഖ്യം, അന്തിനാശി,
സാഹിത്യശാഖിനിൽ ശ്രീവിതാനുഭവജാളുടെ രാജനായന്ത്രണായും ആവി
ക്കൊം മുതൽ സാന്തോഷത്താനുഭവജാളാനാളുടെയും സുമഖ്യവാ
ദശം, വരു കടന്നുവരും. ചാവിത്രാനിനക്കാലം തുന്തരി ലൗഹവരു
മനുഖ്യൻ സാമ്രാജ്യിപ്പിച്ചുള്ള സംസ്കാരം മുഖ്യവാൻ സാഹിത്യ(കാഡ്യ)
പാരിൽ അറിഞ്ഞും അറിയാതെയും ആവിഡിറിക്കും. കലയും
ശാസ്ത്രവും അഞ്ചാന്തരാ ദർശനവും മനവും അവരായി സംയോഗിച്ചു,
അവിശക്തിയായ ഏകാശക്കാശവസ്ത്യഭാഗം കാവിത, കവിതയുടെ
പഠനം, പാതുക്കാണട്ട് സാഹിക്കാരണിന്റെ വംശം കൂടിയാണ്, ലുഖിട
സാന്തോഷാശാഖി വ്യാഖ്യാനിക്കുന്ന അധ്യാനിയ
നിന്മിപ്പാനും അവിശക്തിപ്പിക്കാണാം.

7. निम्नलिखित अनुच्छेद को मलयालम् में अनुवाद कीजिए।

10

अलगावल प्रदेश पूर्वोत्तर भारत का एक ऐसा राज्य है, जहाँ बोलियाँ और भाषाएं तो अनेक हैं किंतु उनकी कोई अपनी लिपि नहीं है। इन छोटी-छोटी भाषाओं की संख्या 60 से भी अधिक है। और सब के बीच आपसी संपर्क की भाषा सामान्यत हिंदी ही है क्योंकि ये एक दूसरे की बोली को नहीं रामजा पाते। विहंवना यह है कि सरकारी तीर पर यहाँ की सरकारी भाषा अंग्रेजी है, इसीलिए इन बोलियों को भी रोगन में लिखने का प्रयास किया जाता रहा है, जो स्वाभाविक नहीं है। क्योंकि इनकी बोलियों की रामी ध्वनियाँ रोगन लिपि में नहीं हैं। नागरी लिपि ही विश्व की एक ऐसी लिपि है, जो सर्वाधिक वैज्ञानिक और ध्वन्यात्मक है। इसी लिपि के द्वारा इन बोलियों को जीवित रखते हुए इसके साहित्य को सुरक्षित रखा जा सकता है, इससे इनका रामुचित विकास भी किया जा सकता है। स्वाभाविक है कि लिपि विहीन होने के कारण ये भाषाएं लुप्त होने के कागार पर हैं। यहाँ केवल ख़गड़ी और मोनपा ही बोलियों ही लिपियों का प्रयोग करती हैं। इसीलिए इन बोलियों और भाषाओं को जीवित रखने के लिए नागरी लिपि परिषद् निरन्तर प्रयत्नशील है।